Yttrande

Myndigheten för yrkeshögskolan

Diarienr: MYH 2026/6051

Handläggare: Anna Kahlson
E-post: anna.kahlson@myh.se

Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Myndigheten för yrkeshögskolans yttrande över Remiss - kommissionens förslag till förordning om portabilitet av kvalifikationer och kompetenser (U2026/01759)

Sammanfattning

Myndigheten tillstyrker förslaget till förordning om portabilitet av kvalifikationer och kompetenser i sak men anser att åtgärderna måste stå i proportion till kostnaderna och den administrativa bördan.

Följande frågor uppmärksammas därför särskilt i yttrandet:

- De kompetensbegränsningar som gäller för unionen inom utbildningsområdet ska respekteras. Förslaget omfattar inte bara tekniska lösningar och delning av data utan utgör också ett nytt system med nya ansvarsområden och kvalitetssäkring av utfärdande organ. Det utgör därmed ett gränsfall för unionens behörighetsområde.
- En längre, samordnad förberedelsetid behövs för att säkerställa nationell reglering, ansvarsfördelning och teknisk anpassning.
- Kraven bör i första hand gälla kvalifikationer utfärdade från tillämpningsstarten. Om äldre kvalifikationer ska omfattas måste uppgiftskrav och tidsfrister anpassas till befintliga underlag.
- Begrepp, behörigheter, ansvar och roller behöver klargöras.
- Personuppgiftskraven ska vara nödvändiga och proportionerliga.
- Sverige behöver en permanent, resurssatt förvaltning med heltäckande kvalifikationsdata och tydliga kvalitetsprocesser. Även mindre aktörer måste kunna medverka. Finansieringen behöver omfatta långsiktig förvaltning.

Synpunkter

Övergripande ställningstagande

Myndigheten för yrkeshögskolan tillstyrker förslaget till förordning om portabilitet av kvalifikationer och kompetenser. Förslaget kan stärka individens ställning på arbetsmarknaden, underlätta rörlighet för arbete både nationellt och inom EU och bidra till en effektivare kompetensförsörjning. För att dessa möjligheter ska kunna tas till vara behöver dock flera rättsliga, organisatoriska, tekniska och praktiska förutsättningar klargöras inför ett svenskt genomförande.

Tydliga beskrivningar av förväntade läranderesultat visar vad en person ska veta, förstå och kunna göra för att uppnå en kvalifikation och erhålla ett kvalifikationsbevis. Tillsammans med tillförlitliga och verifierbara digitala kvalifikationsintyg kan sådana beskrivningar göra individens kompetens lättare att synliggöra, dokumentera, förstå och jämföra. Det förbättrar förutsättningarna att söka arbete och få sitt kunnande tillvarataget, både nationellt och inom EU. Det kan också bli lättare att identifiera behov av

Comfact Signature Referensnummer: 396256SE

kompletterande lärande och bygga vidare på tidigare utvecklad kompetens. Förslaget kan därmed stödja livslångt lärande och omställning.

För arbetsgivare kan tydligare kvalifikationsinformation underlätta bedömningen av vilken kompetens som behövs för olika yrkesroller och arbetsuppgifter samt matchningen mellan individers kunnande och verksamhetens behov. Informationen kan även ge bättre underlag för analyser av arbetsmarknadens kompetensbehov. Förslaget kan på så sätt bidra till en effektivare kompetensförsörjning och stärka användningen av EQF och SeQF som verktyg för att utforma, förstå och jämföra kvalifikationer.

Legalitetsfrågan

Förslaget bedöms ha ett legitimt syfte enligt artikel 45 och 46 EUF-fördraget. Förslaget tvingar dock i praktiken medlemsstaterna att omforma sina kvalifikationssystem och bör därmed ifrågasättas i förhållande till begränsningarna för EU:s kompetens inom utbildning och yrkesutbildning enligt artiklarna 165 och 166 i fördraget. Som exempel bör artikel 2.7 om ackreditering och artikel 8 om nationella referensramars omfattning och innehåll analyseras särskilt. Det behöver finnas möjlighet att ta hänsyn till nationella skillnader mellan utbildningssystem och styrningen av utbildningsanordnare.

Artiklarna 2, 3 och 5: Begrepp, ansvar och behörighet

Myndigheten bedömer att det behöver framgå när begreppet kvalifikation avser kvalifikationens förväntade läranderesultat och när det avser beviset som utfärdas (kvalifikationsbevis) när en individ bekräftas ha uppnått dessa. Skillnaden bör beaktas när ansvar och informationsflöden utformas inför ett svenskt genomförande. MYH utfärdar inte kvalifikationer/kvalifikationsbevis i förslagets mening.

Myndigheten anser att förslagets krav på ackreditering och behörighet för utfärdande organ och utfärdare, inklusive ansvar, uppgiftsinhämtande och tillståndsgivning bör analyseras närmare. Myndigheten tolkar förslaget som att den som har mandat att utfärda en kvalifikation med SeQF-nivå ska anses vara ”ackrediterad” men anser att detta behöver förtydligas. Någon form av prövning eller reglering av dessa aktörer behövs av rättssäkerhets- och kvalitetsskäl men den rättsliga grunden behöver klargöras.

Artikel 3: Språk för digitala kvalifikationsintyg

Myndigheten anser att språkkraven inte kan hanteras som en rent teknisk fråga om format och dataöverföring. Information på andra språk måste återge kvalifikationens innebörd och förväntade läranderesultat korrekt, begripligt och med konsekvent terminologi. Bristfälliga översättningar riskerar att ändra innebörden och försvåra förståelse och jämförelse av kvalifikationer.

Artiklarna 4, 7, 9 och 12: Äldre kvalifikationer, uppgiftskrav, administrativ börda och proportionalitet

Myndigheten anser att skyldigheten att utfärda digitala kvalifikationsintyg i första hand bör gälla kvalifikationer utfärdade från tillämpningsdagen, efter tillräcklig förberedelsetid, och i andra hand från ikraftträdandet, om nationella förberedelser hinns med. Om även tidigare kvalifikationer omfattas bör skyldigheten begränsas till fall där nationell reglering och befintlig dokumentation möjliggör utfärdande. Den administrativa bördan behöver vara rimlig utifrån gällande förutsättningar. Uppgiftskraven bör kunna begränsas när uppgifter saknas i äldre bevis. Brister kan även finnas i bevis från de tio åren före ikraftträdandet och fram till dess att nya nationella krav införs.

Uppgiftskraven behöver prövas mot proportionalitet och dataminimering, särskilt behovet av födelseland och nationalitet när personnummer eller motsvarande kan användas, utfärdandetidpunktens detaljnivå och kontroll av fortsatt giltighet. MYH:s föreskrifter

kräver betydligt färre uppgifter i yrkeshögskolans examens- och utbildningsbevis än förslaget. För flera andra typer av kvalifikationsbevis, såväl formella som icke-formella, saknas enligt myndighetens bedömning delvis en motsvarande och enhetlig nationell eller europeisk reglering eller standard för vilka uppgifter som ska framgå av bevis. Även för framtida kvalifikationer måste nödvändiga uppgifter kunna registreras, hållas aktuella och tillgängliggöras. SeQF-nivåbeslut för yrkeshögskoleexamen, kvalificerad yrkeshögskoleexamen och examen från nationell yrkesutbildning säkerställer inte i sig dessa uppgifter. Kraven behöver därför klargöras i god tid så att nationell reglering och berörda system kan anpassas.

Förslaget innebär ett principiellt skifte från frivilligt samarbete till bindande regler på ett område där medlemsstaterna haft utrymme att utforma sina nationella referensramar inom ramen för EQF-samarbetet[1]. Det framstår som olämpligt och oproportionerligt att ge unionsrättsligt bindande regler som innebär retroaktiva rättsverkningar.

Artikel 8: Referensramens omfattning – utformningen av SeQF och innehållet i svenska kvalifikationer

Myndigheten anser att kraven i artikel 8 på heltäckande referensramar och jämförbar kvalifikationsinformation inte bör innebära harmonisering av svenska kvalifikationers innehåll, utbildningssystemets organisation eller villkoren för yrkestillträde. Gränsen måste vara tydlig mellan att utveckla kvalifikationsinformationen och att ändra kvalifikationerna eller den nationella regleringen. Informationshantering, ansvarsfördelning och tekniska system kan dock behöva förändras.

Denna avgränsning stöds av kommissionens motivering: förslaget gäller digitala intygs format, äkthet och verifierbarhet samt jämförbar information, medan det nationella ansvaret kvarstår. Det medför inte likvärdighet eller rätt till erkännande eller reglerat yrkestillträde; direktiv 2005/36/EG gäller fortsatt. Arbetsgivarnas bedömningsrätt och nationella möjligheter till återkallelse och tillfälligt upphävande kvarstår, utan påverkan på direktivets varningsmekanism (motiveringen, avsnitt 2, subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna; skäl 15–16).

Artikel 12: Dataskydd och övergångsbestämmelser

Myndigheten anser att den föreslagna lagringsgränsen på 45 år behöver utredas närmare: hur ska tidsgränsen tillämpas utan att omotiverat begränsa möjligheten att styrka och verifiera äldre kvalifikationer? Det vore rimligt att ha en gräns för personuppgiftshantering i paritet med hur långt ett arbetsliv är, och då är eventuellt 45 år för en för snäv gräns. Frågan behöver hållas isär från bedömningen av vilka personuppgifter som är nödvändiga och hur de ska hanteras.

Artiklarna 3, 4, 7, 8, 10, 13 och 17: Ikraftträdande, tillämpningsstart och förberedelsetid

Myndigheten bedömer att tiden är för kort med hänsyn till behovet av att anpassa viss reglering, utveckla och anpassa IT-system, säkerställa datakvalitet och samordna berörda aktörer. En längre förberedelsetid behövs för ett rättssäkert och väl fungerande införande. Myndigheten framhåller att bestämmelsen om senarelagd tillämpning åtminstone bör omfatta kraven på utfärdande av digitala kvalifikationsintyg samt överföring och rapportering av uppgifter. Myndigheten anger i detta skede inte en bestämd tidslängd för införandet, den bedömningen behöver göras parallellt med en övergripande plan för genomförandet.

[1] RÅDETS REKOMMENDATION av den 22 maj 2017 om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande och om upphävande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (2017/C 189/03)

Comfact Signature Referensnummer: 396256SE

Synpunkter på ett framtida svenskt genomförande

Samlad bedömning av det svenska genomförandet

Myndigheten bedömer att förordningens genomförande förutsätter en permanent, tydligt reglerad och resurssatt nationell förvaltning av kvalifikationsinformationen med gemensam styrning, tydliga ansvar och informationsflöden, kvalitetssäkring, rättelsehantering samt heltäckande och versionshanterade uppgifter. Förvaltningen behöver också säkerställa förutsättningar för verifiering av historiska kvalifikationer och långsiktig finansiering. Informationen ingår i tillitskedjan för digitala kvalifikationsintyg, och felaktiga eller inaktuella uppgifter kan påverka utfärdande, användning och verifiering. Genomförandet kan därför inte begränsas till teknisk dataöverföring utan måste säkerställa att informationen är korrekt, begriplig, aktuell, spårbar och användbar.

Förutsättningar för icke-formella kvalifikationer

Myndigheten anser att även mindre aktörer med begränsade resurser behöver kunna medverka utan oproportionerliga kostnader eller administrativa krav. Myndigheten tolkar förslaget som att alla kvalifikationer kopplade till en nationell referensram omfattas, även utanför det formella utbildningssystemet. För dessa icke-formella kvalifikationer beslutar MYH om SeQF-nivå, medan berörda aktörer bedömer individens kunnande och utfärdar kvalifikationsbevis. Aktörernas organisatoriska, ekonomiska och tekniska förutsättningar varierar betydligt: vissa utfärdar över 1 000 bevis årligen, andra ett fåtal. Sedan 2017 har över 31 500 sådana bevis utfärdats. MYH samlar in statistik om **antalet** individer som erhållit icke-formella kvalifikationer, men inte individdata, och saknar därför samlade uppgifter om vem som fått bevis för respektive kvalifikation. Uppgifter kan finnas hos kvalifikationsansvariga eller utfärdande aktörer, men tillgång, kvalitet och användbarhet för digitala intyg behöver kartläggas.

Finansiering och långsiktiga förvaltningsresurser

Myndigheten anser att finansieringen behöver omfatta mer än databasens utveckling och drift. Resurser behövs även för korrekt och aktuell information, förvaltning av begrepp och specifikationer, versions- och historikhantering, uppdaterade översättningar, stöd till uppgiftslämnare och användare samt avvikelse- och rättelsehantering.

Myndigheten bedömer att resursbehovet ännu inte kan uppskattas. Finansieringen behöver omfatta utveckling och långsiktig förvaltning av teknisk infrastruktur, framtagning och standardisering av data samt användarsupport. Varaktiga kostnader behöver uppmärksammas tidigt och får inte underskattas.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören efter föredragning av Anna Kahlson. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Kim Reenaas och enhetschefen Christer Bergqvist deltagit.

Magnus Walleråa
Generaldirektör

Comfact Signature Referensnummer: 396256SE

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Magnus Wallerå
TITEL, ORGANISATION:	Generalidirektör, Myndigheten för yrkeshögskol...
TID:	2026-11-19 16:54:52 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (magnus.wallera@myh.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	f83315123f56456aa4872b32e863c765

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2026-11-19 16:54:58 +01:00
Ref: 396256SE
www.comfact.se

Validera dokumentet | Användarvillkor